ПАРОДНО СЪБРАНИЕ
ВХ. № КПВ-52-6194-14-2
ДАТА 30.10.2026г.

ДО

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

НА 52-ТО НС

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ НА ИНИЦИАТИВА „ПРАВОСЪДИЕ ЗА ВСЕКИ“

От адв. Цвета Валентинова Рангелова, кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представям отговорите си на въпросите, отправени от Българския институт за правни инициативи във връзка с кандидатурата ми за член на Висшия съдебен съвет -Съдийска колегия

1. Какви лични правила за отвод ще спазвате и как ще реагирате, ако друг член не се отведе?

Ще обявявам своевременно обстоятелствата, които могат да породят обективно съмнение в безпристрастността ми, и ще се отвеждам по конкретната преписка. Това включва законово посочените родствени отношения, личен или имуществен интерес, отношения на зависимост, както и предходни професионални отношения, когато тяхното естество и близост във времето създават основателно съмнение в обективността ми.

Ще предложа личните декларации и мотивите за отвод да се отразяват в протоколите и да бъдат публично достъпни в допустимия от закона обем.

Ако разполагам с конкретни данни, че друг член следва да се отведе, ще ги поставя пред съответния орган и ще поискам изричното му становище и отразяването му в протокола. При данни за нарушение ще предприема действия за сезиране на компетентния орган и, при наличие на основания, за дисциплинарна отговорност по законовия ред.

2. Ще оповестявате ли контактите си по кадрови въпроси и кои контакти смятате за недопустими?

Недопустими са всякакви контакти, чрез които се искат предварително обещан вот, подкрепа срещу насрещна услуга, привилегировано третиране или заобикаляне на установената процедура. При подобно искане ще откажа съдействие, ще документирам обстоятелствата и според съдържанието им ще уведомя съответния компетентен орган.

Професионалният диалог е необходим, но относимите към конкретна процедура аргументи трябва да постъпват по официалния ред и да бъдат достъпни при равни условия.

3. По кои показатели ще отчитате работата си и приемате ли дисциплинарна отговорност при системно бездействие?

Работата ми следва да се отчита по три основни показателя:

- изпълнение на лично поетите задачи и срокове, включително причините за забавяне;
- внесени предложения и тяхното развитие - разгледани, приети, отхвърлени или останали без произнасяне;
- мотивирани позиции по съществени кадрови и организационни въпроси, включително несъгласията ми с приети решения.

Приемам, че членът на ВСС носи лична дисциплинарна отговорност за виновно неизпълнение на служебните си задължения. Колективният характер на органа не заличава личното поведение.

4. Ще настоявате ли методиката за оценка след мандата да бъде публична и ще оповестите ли собствената си оценка?

Да. Подкрепям предварително известна и публична методика, която отчита участието в работата на органа, изпълнението на възложените задачи, качеството на мотивите и приноса към конкретни резултати. Оценяването не трябва да възнаграждава съобразяване с мнозинството или да санкционира независимо изразена позиция. Подкрепям публичен механизъм за отчетност на всички изборни членове. Ще изготвя собствен заключителен отчет за дейността ми.

5. Какви максимални срокове за конкурсите ще предложите и кой ще отговаря за изпълнението им?

За първата година ще предложа следните организационни цели: до три месеца от установяването на свободна длъжност да има мотивирано решение за начина на нейното попълване, а когато тя следва да бъде заета

чрез конкурс - да бъде включена в най-близката приложима конкурсна процедура. За самото провеждане на конкурса ще предложа целеви срок до шест месеца от обявяването до решението на колегията, доколкото законовите етапи позволяват това.Тези срокове трябва да бъдат съобразени с различните видове конкурси, законовите изисквания и съдебното обжалване. Не бих обещала дата за окончателно назначаване, която зависи от приключването на съдебно производство.

В първите сто дни ще предложа календар с отделните етапи, отговорната комисия и докладващия член. Комисията по атестирането и конкурсите следва да координира подготовката, конкурсната комисия - оценяването, а колегията - своевременното произнасяне.При забавяне ще настоявам в следващото заседание да се представят причините, отговорният етап и коригиращ график.

6. Как ще ограничите командироването на незаета щатна длъжност и какъв резултат ще приемете за успешен?

Отчитам, че чл. 227, ал. 2 ЗСВ изключва приложението на ал. 1 при командироване на незаета щатна длъжност. Поради това командироване над дванадесет месеца не може да бъде обявявано за незаконно единствено поради продължителността му. Ще предложа публични критерии - доказана кадрова необходимост, действителна натовареност, относима специализация, отражение върху изпращащия съд, мотиви за избора на конкретния съдия и план за трайно попълване на длъжността. Необходим е преглед на всеки шест месеца.

Ще подкрепя законодателна промяна, която въвежда общ максимален срок и за незаетите длъжности. Като отправна точка предлагам дванадесет месеца с еднократно, изрично мотивирано продължаване до шест месеца при обективна необходимост и започнала процедура за трайно попълване. Следва да се предотврати и заобикалянето чрез последователни заповеди. Продължителното отсъствие на командирован магистрат трайно намалява действителния състав на изпращащия съд, което налага вътрешно преразпределение на съдии между отделенията и увеличава натовареността на останалите. Това е типичен пример как временната мярка може фактически да замести конкурсното повишаване и да произведе кадрови дефицит в органа по щат.

За командироването бих предложила публична и редовно актуализирана информация за свободната длъжност, основанието, срока, подбора между желаещите и влиянието върху съда, от който магистратът се командирова. Когато има повече от един кандидат, следва да се сравнят

професионалният опит в съответната материя, атестирането, натовареността и конкретната необходимост.

Целта ми за края на мандата е нула командирования над дванадесет месеца без актуална мотивирана преценка и конкретен план за преодоляване на временната необходимост. При приета законодателна промяна - нула случаи извън допустимите законови срокове.

7. Какви първи три стъпки ще предложите при публична информация за мрежа за влияние?

Понастоящем действа Механизъм за действие на СК при ВСС в случаи на засягане на независимостта и/или опит за оказване на натиск върху съдиите и съда. В него е разработена една процедура по регистриране и действия при потсъпване на такъв сигнал от съдия. Бих надградила действащия механизъм като предложа задължително да се създава Временна комисия, която конкретно да провери сигнала. Проверяващият състав следва да бъде определян на случаен принцип, а всеки член, за когото са налице данни за лична или институционална обвързаност, трябва да се отведе.

Когато проверката установи данни за престъпление, дисциплинарно нарушение или конфликт на интереси, материалите трябва своевременно да бъдат изпратени на компетентния орган

Отделно от това считам, че следва такъв сигнал да се разгледа незабавно, на извънредно заседание на СК, особено в случаите на изнесени данни за тежко влияние/натиск с последици, които изискват незабавна реакция – институционална и такава, която да сезира компетентните органи за активиране на механизми за защита на съответния магистрат. Бързина при работата на Временната комисия, задължително изслушване на всички страни, изискване на документи. Работата на комисията да звършва задължинелно с мотивиран доклад, който да бъде публичен при спазван а ограниченията за защита на личните данни. При данни за престъпление материалите трябва да се изпратят незабавно на компетентните органи, без да се изчаква вътрешният доклад.

Считам, че ВСС следва да може и да се самосезира при определени случаи – журналистически разследвания, медийни публикации и прочее.

8. Кой следва да проверява сигналите при ограничението на чл. 54, ал. 5 ЗСВ и ще участва ли засегнатият член?

Ограничението по чл. 54, ал. 5 ЗСВ не прехвърля автоматично правомощията на Инспектората върху друг орган. ВСС не може с вътрешни правила да си предостави правомощия, които законът възлага на Инспектората. Трайното решение е своевременен избор на негов нов състав от Народното събрание.

До този момент всеки сигнал трябва да бъде разпределян според предмета му. При данни за престъпление се сезират компетентните разследващи органи и прокуратурата; при дисциплинарно нарушение се използват останалите приложими законови възможности за предложение; при данни за конфликт на интереси се определя компетентният орган според статута на проверяваното лице.

ВСС следва да предприема собствените си допустими действия за защита на независимостта и изясняване на организационни пропуски, без да ги представя като заместител на специализираната проверка. Когато сигналът засяга член на ВСС, ще настоявам той да обяви съответните обстоятелства и да се отведе. При отказ ще приложа описания в отговор № 1 подход. Няма да подкрепя участието му в определяне на проверяващите или в решаването на собствената му преписка.

9. Какви публични позиции сте заемали, какво е реализирано и какво бихте променили?

Публично съм защитавала необходимостта от промяна на конкурсните правила, ограничаване на политическото и външното влияние и възстановяване на доверието в съдебната система.

Изразявала съм становище, че ВСС с изтекъл мандат не може да избира главен прокурор, респ. председател на ВКС и ВАС.

В тази връзка съм автор и вносител като народен представител в 51 НС, на поправката на чл.173 ЗСВ, която ограничи правото на членове на ВСС с изтекъл мандат да избират председатели на ВКС, ВАС и главен прокурор.

В концепцията ми тези позиции са развити в конкретни предложения: публичен календар на конкурсите, мотивирани сравнителни кадрови решения, контрол върху продължителното командироване и процедура за реакция при данни за натиск.

По отношение на работата на съдебната система принципно, публично и последователно, без промяна в зависимост от обсъждания конкретен казус или законодателна промяна, съм застъпвала становището, че съдебната

система е наизвисима и следва да се ръководи от закона, морала и вътрешното си убеждение.

Противопоставяла съм се на всеки опит тя да бъде заложинк на политически, корпоративен, кадрови или медиен натиск. Вярвам и продължавам да твърдя, че недопускането на вмешателство в работата на съда е единственият гарант за добро правосъдие и връщане на доверието в системата.

10. Били ли сте командирована като магистрат?

Въпросът не се отнася до мен в качеството ми на кандидат от адвокатурата. Професионалният ми опит, изложен в концепцията, е като адвокат и народен представител, а не като съдия, прокурор или следовател. Съответно не представям заповеди за магистратско командироване или участие в конкурс по време на такова командироване.

11. Подкрепяте ли публична процедура за заместник-председатели и ръководители на отделения?

Да. Подкрепям предварително оповестени критерии, възможност за заявяване на интерес, представяне на управленски приоритети и обсъждане на професионалния опит и организационните умения.

Следва да се разграничават различните длъжности и компетентните органи. Когато назначаването е правомощие на колегията, тя трябва да постанови мотивирано решение. Когато законът възлага определянето на ръководител на отделение на председателя на съда, прозрачността трябва да се осигури в рамките на тази компетентност. Ще настоявам да се обяснява защо избраното лице отговаря на конкретните нужди на съда. Формалното позоваване на предложение от административния ръководител не е достатъчно.

12. Имате ли съпруг или роднини в съдебната власт и как ще постъпвате при решения, които ги засягат?

Не, нямам съпруг или роднини в съдебната власт. При промяна на това обстоятелство в рамките на мандата ми, ако бъда избрана, ще оповестя относимите обстоятелства по законоустановения ред и ще се отвеждам когато са налице основанията за това.

13. Съгласна ли сте да бъдат оповестени проверките и дисциплинарните производства за Вас през последните десет години?

Съгласна съм да бъдат предоставени и оповестени законосъобразно относимите данни за професионалната ми дейност, включително резултатите от приключили проверки и дисциплинарни производства, при защита на данните на трети лица и другата защитена информация. Официални документи, че никога за целия си адвокатски стаж не съм имала образувани дисциплинарни производства, са представени още при подаване на кандидаурата ми, както и в последствие по искане на КПВ.

14. Личен въпрос № 1 - Как ще реагирате при информация, подобна на тази за „Нотариуса“ и „Осемте джуджета“, и какво липсва в чл. 175л–175о ЗСВ?

За прецизност следва да се посочи, че визираният ред в чл.175л-175о ЗСВ, обхваща действия, попадащи в компетентността на Инспектората към ВСС. Ще предложа действията, посочени в отговор № 7.

За мен достатъчно конкретна е информацията, която позволява да бъдат установени проверими обстоятелства - лица или процедури, период, твърдяно действие и възможен източник на потвърждение. Не е необходимо подателят предварително да е доказал нарушение, но общо подозрение без проверими факти не оправдава произволна проверка срещу определено лице.

Необходимото допълнение, което предлагам, е ясно организирана реакция на самия ВСС: определен отговорник, отводи, допустими непосредствени мерки за защита на независимостта, координация с компетентните органи и проследяване на резултата.

Временният състав на ВСС няма да бъде разследващ орган и няма да получава правомощия на Инспектората. Неговата задача ще бъде да подготви решенията в компетентността на Съвета и да предотврати оставянето на конкретни данни без институционален отговор.

15. Личен въпрос № 2 - Ще предложите ли изменение на чл. 227, ал. 2 и как ще измерите резултата?

ВСС или негов член не разполага със самостоятелна законодателна инициатива, но може да изработи мотивирано предложение до вносителите на законодателни инициативи по Конституция за ограничаване на възможността незаети щатни длъжности да се попълват чрез неопределено продължително командироване.

Предложението ми би било за общ времеви предел с тясно формулирани изключения, мотивирано продължаване и защита срещу

заобикаляне чрез последователни заповеди. Конкретният модел е изложен в отговор № 6.

Ще измервам резултата чрез броя и дела на командированията над дванадесет месеца, тяхната продължителност, броя на трайно попълнените чрез конкурс длъжности и наличието на мотивиран периодичен преглед.

16. Личен въпрос № 3 - Какъв е партийният Ви статус и как ще гарантирате независимостта си?

Политическата ми биография е публична и разбирам защо тя поставя въпроса за независимостта ми. Ако бъда избрана във ВСС, ще изпълня изцяло законовите изисквания за прекратяване на партийното членство и политическата дейност и ще удостоверя това с документи.

Поемам конкретни ангажименти: да не приемам партийни указания или предварителни ангажименти за кадрови решения, да оповестявам служебните си контакти по кадрови въпроси в допустимия от закона обем, да мотивирам позициите си чрез еднакви професионални критерии, да обявявам обстоятелствата, които могат да поставят под съмнение безпристрастността ми, и да се отвеждам, когато има основание. Публично известните ми позиции винаги са били принципни и насочени към добро законодателство в интерес на обществото, прозрачност в работата на институциите, гарантиране на независимост на съдебната власт.

Ако бъда избрана, ще изпълня изцяло изискванията за несъвместимост, включително относно партийното членство, политическата дейност и упражняването на адвокатска професия, в предвидения от закона срок. Чл. 18 ЗСВ не допуска изборният член да упражнява свободна професия, да членува в политически партии или да извършва политическа дейност.

Ще удостоверя извършените действия с относимите документи.

Независимостта ми ще може да се оценява по мотивите и гласуванията ми, обявените отводи, прозрачността на служебните контакти и периодичните отчети. Изборът от Народното събрание създава отговорност да изпълнявам закона и институционалните си задължения към съдебната власт. Изборът от Народното събрание не създава задължение за партийна лоялност при упражняването на правомощията във ВСС. Работата ми ще подлежи на оценка според решенията, мотивите и поведението ми, включително когато те не съвпадат с очакванията на политическата сила, от която съм била народен представител.

30.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение: Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ 52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

от Цвета Валентинова Рангелова - кандидат за член на Висшия съдебен съвет Съдийска колегия

Относно: Въпроси от **Българския институт за правни инициативи**, отправени с писмо изх. № ИПСН 468-26102026 от 26.10.2026 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представям отговорите си на въпросите, отправени от Българския институт за правни инициативи във връзка с кандидатурата ми за член на Висшия съдебен съвет - Съдийска колегия.

ОБЩИ ВЪПРОСИ

1. Каква е Вашата оценка за ефективността на настоящия Висш съдебен съвет за осигуряване и отстояване на независимостта на съдебната власт и отделните магистрати, например като при случаите със съдия Владислава Цариградска, съдия Ивайло Йосифов, прокурор Ивайло Занев, прокурор Иво Илиев, разкритията около кръга на Петьо Петров-„Еврото“ и Мартин Божанов-„Нотариуса“? Какво бихте променили, ако Ви изберат за член на ВСС при изпълнение на тези правомощия и задължения?

Отговор

Считам, че настоящият Висш съдебен съвет не успя да изгради достатъчно последователна и убедителна практика за защита на независимостта на отделния магистрат. Проблемът е в липсата на проследим институционален резултат - кои обстоятелства са проверени, какво е установено и какви мерки са предприети.

Посочените във въпроса случаи имат различни факти и процесуално развитие. Не бих приравнила публично твърдение на доказано нарушение, нито бих обявила предварително нечия вина, но достатъчно конкретните данни за натиск изискват проверка независимо от положението на засегнатите лица. Личната ми оценка за работата на Съвета по тези случаи е неудовлетворителна.

Като член на Съдийската колегия бих предложила преработване на механизма за защита на независимостта чрез:

незабавна оценка на риска за засегнатия магистрат;

ясни срокове за първоначална реакция и приключване на проверката;

отвод на всеки член, чиято безпристрастност е основателно поставена под съмнение;

случаен подбор на проверяващ състав в рамките на законово допустимите функции;

мотивирано заключение, публично в допустимия обем;

проследяване на изпратените до компетентни органи материали.

ВСС трябва да използва собствените си правомощия за защита на независимостта, кадрова преценка и дисциплинарна отговорност, без да изземва функциите на разследването и съда. Защитата трябва да бъде еднаква за съдии и прокурори, включително когато сигналът засяга влиятелни представители на самата система.

Не приемам за защита декларации, формални проверки, забавени доклади от извършената проверка и липса на изслушване, или събиране на всички относими факти. Такива действия пораждат въпроси за зависимости и опит за замитане на проблеми.

2. Какво е Вашето мнение за възможността да бъдат отзовавани изборни членове на ВСС от професионалната квота?

Отговор

Подкрепям реалната отчетност на членовете на ВСС, но имам принципни възражения срещу свободно отзоваване, още повече при липса на конкретика – основания за това, по какъв ред и ще може ли да се защити този член срещу тази процедура.

Действащата Конституция определя петгодишен мандат и конкретни основания за неговото предсрочно прекратяване. Отзоваване по преценка на избралата члена професионална общност не е сред тях. Въвеждането на такова самостоятелно основание изисква конституционна промяна.

Мандатът трябва да позволява на члена на ВСС да взема и непопулярни, но законосъобразни решения. Ако запазването на длъжността му зависи постоянно от одобрението на избралите го, се създава риск независимата преценка да бъде заменена с поведение, насочено към запазване на подкрепата.

Поради това бих подкрепила периодично публично отчитане, проверка на конфликтите на интереси и ефективно прилагане на предвидената отговорност. Ако се обсъжда нов механизъм за предсрочно освобождаване, той трябва да бъде основан на точно определени нарушения, доказателства, право на защита и ефективен контрол. Несъгласието с определено гласуване само по себе си не следва да бъде нарушение.

3. На какъв профил и на какви конкретни професионални и морални качества ще държите, когато се наложи да избирате Председатели на ВКС и ВАС, и главен прокурор на Република България във Вашия мандат, ако бъдете избран за член на Висшия съдебен съвет?

Отговор

Ще се ръководя от изискванията на чл. 170, ал. 5 ЗСВ за професионална компетентност, висок етичен стандарт, изявена независимост и управленски способности. Ще настоявам всяко от тези качества да бъде обосновано с конкретни данни за работата и поведението на кандидата.

За председателите на ВКС и ВАС ще държа на задълбочен опит в съответната материя, професионален авторитет, разбиране за ролята на върховните съдилища и способност да защитават независимостта на всеки съдия. Особено значение ще има отношението към съдийското самоуправление и към мотивираното професионално несъгласие.

За главния прокурор ще изисквам доказана способност за законосъобразно ръководство, обективност и готовност за действителна отчетност. Кандидатът трябва да представи конкретни мерки срещу избирателното наказателно преследване, нерегламентираното влияние и злоупотребата с йерархични правомощия.

За трите длъжности ще оценявам:

професионалната работа и качеството на правната аргументация;

поведението при натиск и конфликт на интереси;

обясненията по конкретни и проверими съмнения за зависимости;

управленските резултати и отношението към колегите;

изпълнимостта на концепцията и възможността резултатите да бъдат отчетени.

Нито подкрепата на влиятелни лица, нито липсата на дисциплинарно наказание са доказателства за мен за пригодност. При неубедителна кандидатура няма да подкрепя избор само, за да бъде приключена процедурата.

4. Една от широко дискутираните теми в магистратските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата?

Отговор

Подкрепям достойното и предвидимо възнаграждение като гаранция за независимостта. Считам, че разликите между нивата трябва да бъдат обосновани с характера на отговорността, необходимата квалификация и действителната работа.

Не бих определила всяка разлика като прекомерна само по нейния размер. Но не приемам презумпцията, че работата на районното ниво поначало е по-лека. Именно там често се съчетават голям брой производства, дежурства, спешни произнасяния и непосредствена работа с гражданите.

Подкрепям законово установяване на основните критерии и предвидими съотношения между нивата. Допълнителното възнаграждение за натовареност следва да се определя по проверима методика, която отчита сложността и времеемкостта, а не само броя на приключените дела. То не трябва да зависи от изхода на конкретни производства или от субективното благоразположение на административния ръководител.

5. Вие сте инициативно предложение на „Движение Ние Жените“ и в последствие номинирана от народния представител Коста Стоянов от ПП „Възраждане“ - как се стигна до Вашата номинация и поемали ли сте конкретни ангажименти към номинералите Ви в случай, че бъдете избрана за член на ВСС?

Отговор

Кандидатурата ми е предложена по инициатива на „Движение Ние Жените“ и е внесена от народния представител Коста Стоянов, съгласно процедурните правила, приети от 52-то НС относно избора на членове за СК и ПК на ВСС от квотата на НС. Мотивите на вносителите са налични на сайта на НС.

Мотивът ми да приема тази номинация е възможността да приложа професионалния си опит на адвокат с дългогодишна практика и опита си в законодателната дейност за решаване на конкретните проблеми, изложени в концепцията, както и притежаваните от мен морални качества – обективност и

независимост при взимане на решения. Не съм поемала ангажименти за назначения, кадрова подкрепа, гласуване по предварително определен начин или защита на партийни и лични интереси.

Политическата ми биография е публична. Публично известните ми позиции винаги са били принципни и насочени към добро законодателство в интерес на обществото, прозрачност в работата на институциите, гарантиране на независимост на съдебната власт. Ако бъда избрана, ще нося лична отговорност за всяко свое решение като член на ВСС. Номинацията не създава право на предложилите ме да дават указания. При опит за нерегламентирано въздействие ще предприема действия за неговото документиране и разглеждане по компетентност.

6. При разработването на представената от Вас концепция използвали ли сте система с генеративен изкуствен интелект или софтуер, базиран на големи езикови модели?

Отговор

Да, използвала съм генеративен изкуствен интелект като помощен инструмент за езикова редакция на разработени от мен професионалните позиции, примери и оценки в концепцията ми.

ВЪПРОСИ ПО КОНЦЕПЦИЯТА

1. На страница 3-та от Вашата концепция споменавате "Когато законова промяна разширява възможността за външни назначения, следва да се оценят последиците за професионалното развитие на вече работещите магистрати, за натовареността и за качеството на правосъдието. При установен дисбаланс бих предложила мотивирани изменения на Закона за съдебната власт." Според Вас има ли в момента такъв дисбаланс и как ще предложите изменения в ЗСВ при липса на законодателна инициатива от страна на ВСС?

Отговор

В концепцията разграничавам риска от дисбаланс от неговото количествено установяване. Не бих посочила без проверени данни, че всяко външно назначаване на по-високо ниво уврежда системата. Убедена съм обаче, че разширяването на този достъп трябва да се оценява заедно с възможностите за развитие на действащите магистрати и с кадровите потребности.

Бих предложила анализ за последните пет години по нива и органи: обявени и заети длъжности чрез първоначално назначаване, повишаване и

преместване, продължителност на конкурсите, незаети места и командирования. Така може да се установи къде има действителен дисбаланс.

Позицията ми е първоначалното назначаване по правило да бъде насочено към районното ниво, а достъпът на външни кандидати до окръжните и административните съдилища да бъде запазен при ясно обоснована необходимост, включително когато длъжностите останат незаети след конкурс за повишаване или преместване. Това е предложение за законодателна политика, което изисква обсъждане и оценка на въздействието.

ВСС няма право на законодателна инициатива. По чл. 87, ал. 1 от Конституцията то принадлежи на народните представители и Министерския съвет. Затова бих внесла предложение Съветът да приеме мотивирано становище с конкретни текстове и да го изпрати на министъра на правосъдието и на компетентната парламентарна комисия. Формулировката в концепцията означава именно този институционален път.

2. На 5-та страница от концепцията Ви казвате „Ще предложа прецизиране на правилата за конкурсите така, че оценяването на представените съдебни актове и на събеседването да се извършва по предварително обявени и приложими еднакво към всички кандидати показатели. “ Конкретно какви правила и показатели ще предложите? Как ще гарантирате еднаквото им прилагане?

Отговор

Бих предложила единна оценъчна карта с предварително обявени показатели и относителна тежест, съобразена с вида на конкурса и законовите изисквания.

При оценяването на актове показателите следва да включват:

правилно определяне на правния спор и приложимото право;

анализ на доказателствата и отговор на съществените доводи;

яснота, логическа последователност и пълнота на мотивите;

работа с относимата съдебна практика;

процесуална прецизност;

сложност на разглежданата материя.

Устойчивостта при инстанционен контрол трябва да се отчита заедно с причините за отмяна или изменение. Различното правно становище не е автоматично белег за недостатъчна компетентност.

Бих предложила представителна извадка, включваща актове, определени чрез проверим случаен подбор, наред с допустимите актове по избор на кандидата. Подборът трябва да отчита материята на конкурса и действителната специализация.

За събеседването бих предложила общ стандарт от практически задачи, еднакво време и предварително обявени критерии. Допълнителните въпроси трябва да изясняват професионалните качества, без да създават различен стандарт за отделни кандидати.

Еднаквото прилагане бих търсила чрез индивидуални оценъчни карти, конкретни мотиви, запис на събеседването, правила за отвод и задължително мотивиране на разлики между оценените. Промените следва да бъдат приети по надлежния ред, включително чрез наредбата по чл. 194г ЗСВ, когато попадат в нейния предмет.

3. На стр. 7 заявявате, че „Командироването трябва да остане временна мярка за преодоляване на конкретна кадрова необходимост, а не да се превръща във фактическо повишаване извън конкурсния ред. Необходими са ясни критерии, публични мотиви, максимален срок и открита процедура при повече подходящи кандидати "Какви критерии ще предложите? Какъв според Вас трябва да е максималният срок? Как оценявате предложенията на МП в публикувания ЗИД на ЗСВ по отношение на командироването?

Отговор

Бих предложила всяко командироване да се предхожда от установяване на конкретната временна нужда и оценка дали то няма да създаде по-тежък недостиг в изпращащия съд.

Подборът трябва да отчита опита в съответната материя, качеството на работата, атестацията, необходимия ранг и кадровото състояние на двата органа. При повече желаещи следва да има мотивирано сравнение.

Като предложение за промяна бих защитила общ предел до 12 месеца в рамките на тригодишен период за обичайното вътрешно командироване. Последователното командироване в различни органи трябва да се отчита кумулативно. По-кратък специален законов срок следва да се запази, когато е приложим.

Специален режим е необходим за довършване на конкретни дела, при които се изисква неизменност на състава, както и за международни назначения. Тези изключения трябва да бъдат точно очертани.

Командироването трябва да остане временна мярка за преодоляване на конкретна кадрова необходимост, а не да се превръща във фактическо повишаване извън конкурсния ред. Необходими са ясни критерии, публични мотиви, максимален срок и открита процедура при повече подходящи кандидати. Продължителното командироване на едно и също лице създава риск от зависимост и неравнопоставеност.

В практиката често има съдии, които в рамките на дванадесет години щатна принадлежност към районен съд са командировани за приблизително десет от тези години в окръжен съд. Продължителното отсъствие на този магистрат трайно намалява действителния състав на изпращащия съд, налага вътрешно преразпределение на съдии между отделенията и увеличава натовареността на останалите. Това е типичен пример как временната мярка може фактически да замести конкурсното повишаване и да произведе кадрови дефицит в органа по щат.

За командироването бих предложила публична и редовно актуализирана информация за свободната длъжност, основанието, срока, подбора между желаещите и влиянието върху съда, от който магистратът се командирова. Когато има повече от един кандидат, следва да се сравнят професионалният опит в съответната материя, атестирането, натовареността и конкретната необходимост. Продължаването на едно командироване изисква нова мотивирана преценка и от изпращащия и от приемащия съд. Коандироването не може да замества безкрайно редовен конкурс.

Периодичният контрол на ВСС следва да установява и дали командироването решава временен недостиг, без да създава по-тежък недостиг в изпращащия съд. При продължителна необходимост приоритет трябва да бъдат своевременните конкурси и планирането на щатовете. Възможностите за ротация между квалифицирани желаещи могат да се обсъждат само при ясни условия и без да се нарушава непрекъснатостта на правораздаването.

Сегашният чл. 227, ал. 2 ЗСВ изключва ограничението от 12 месеца по ал. 1 в хипотезата на незаета щатна длъжност. Именно тази възможност трябва да се преразгледа, защото позволява временната мярка да продължава без обичайния времеви предел.

Като цяло и като опит да се преодолее т.нар. „вечно командироване“ подкрепям публично заявената посока на МП за ограничаване на продължителното командироване и укрепване на конкурсното начало. Окончателната ми оценка на конкретните ограничения би зависела от точния

текст и отражението върху съдилищата. Ще държа срокът да не може да бъде заобикалян чрез кратко прекъсване или смяна на приемащия орган.

В предложението на МП липсва елемент, който според мен трябва да бъде задължителен - мотивирано становище от изпращащия съд относно кадровата обезпеченост на съответното отделение след командироването. При необходимост от продължаване на командироването също следва да се изисква мотивирано становище от изпращащия съд относно неговата натовареност и кадровия дефицит.

4. На стр. 9 предлагате да се въведе оценяване на работата на изборните членове на ВСС след края на мандата им. Кой следва да извършва това оценяване? За какво ще послужи оценката?

Отговор

Предложението ми е за публична оценка - или отчет на изпълнените ангажименти и резултатите от работата. То не предвижда последващо одобряване на отделните гласувания.

Бих предложила публичен индивидуален отчет на всеки изборен член. Данните трябва да включват участие в заседания и комисии, внесени предложения, мотивирани позиции, изпълнени инициативи и резултати по поетите ангажименти.

Оценката следва да показва и обективните ограничения: какво е предложил отделният член, какво е зависело от колективно решение и какви ресурси са били налични. Броят на предложенията сам по себе си не доказва качество.

Резултатът трябва да служи за съхраняване на институционалната памет, подобряване на правилата и информиран обществен дебат при бъдещи назначения.

5. На стр. 11 казвате, относно сигналите за натиск върху магистрати, че „Подателят на сигнала и засегнатият магистрат трябва да бъдат защитени от неблагоприятни последици, произтичащи единствено от добросъвестното сезиране на институциите. "Какви конкретни мерки трябва да се предприемат за защита, за да не се страхуват магистратите да подават сигнали, когато върху тях се упражнява въздействие?

Отговор

При достатъчно конкретни данни за натиск или нерегламентирано въздействие ВСС следва да може да се самосезира.

Защитата трябва да започва още при получаването на сигнала. Магистратът трябва да знае кой разглежда случая, как се пази информацията и към кого да се обърне при ответни действия.

Да няма риск вниманието да бъде изместено от проверката на твърдяното въздействие към поведението на подателя.

Бих предложила:

защитен канал за подаване на сигнали и ограничен достъп до самоличността и материалите;

определяне на проверяващия състав на случаен принцип;

отвод на засегнатите лица от разглеждането на сигнала;

конкретно мотивиране и проверка на последващи неблагоприятни кадрови действия при данни, че са ответна реакция;

определено лице за контакт и периодично информиране на подателя;

Процедурата трябва да гарантира правото на изслушване, презумпцията за невиновност и защитата на личните данни на всички засегнати лица. Срочност и мотивираност на проверката.

Публично оповесяване на резултатите от проверката, без да се нарушава защитата на личните данни на лицата.

Не предлагам подаването на сигнал да осигурява имунитет срещу законосъобразна проверка или дисциплинарно производство. Предлагам гаранции, че такива процедури няма да бъдат използвани за наказване на добросъвестното сигнализиране.

Следва да се разграничават мерките, които ВСС може да предприеме организационно, от тези, които изискват законова промяна или действие на друг орган.

Най-съществената гаранция е практическа: магистратът да вижда, че сигналът е проверен безпристрастно, натискът е получил институционален отговор и професионалното му развитие се оценява по същите критерии като това на останалите.

29.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение, Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA

ДО

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ НА СДРУЖЕНИЕТО НА АДМИНИСТРАЦИЯТА В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

От Цвета Валентинова Рангелова, кандидат за член на Висшия съдебен съвет – Съдийска колегия

По въпросите на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт, писмо изх № 87 от 6 октомври 2026 г.

Уважаеми народни представители,
Уважаеми представители на Сдружението,

Представям отговорите си, водена от разбирането, че качеството и срочността на правосъдието зависят и от професионализма, мотивацията и условията на труд на съдебните служители.

1 Роля на съдебната администрация и приоритети

Въпрос: Какво място заема съдебната администрация във Вашата концепция за развитието на съдебната власт? Кои са трите най-съществени проблема пред съдебните служители и какви решения бихте предложили през първата година от мандата?

Отговор:

Съдебната администрация заема съществено място в разбирането ми за ефективно правосъдие. В концепцията ми изрично е посочено, че кадровата обезпеченост на съдебните служби трябва да се оценява според обема и вида на работата, сроковете и действителните потребности. Предвидени са и диалог със служителите и участие в подобряването на електронните системи.

Като три основни направления за решаване определям неравномерната натовареност и недостига в отделни служби, недостатъчно предвидимите възнаграждения и професионално развитие, организационната тежест от неефективни процеси, включително дублиращи се хартиени и електронни действия. Това е моята оценка на приоритетите, която следва да бъде проверена чрез данни от самите органи и служители.

Бих предложила общ преглед на заетите и незаетите длъжности, текучеството, заместванията и затрудненията в работата. Целта ми ще бъде да работя за по-бързо обслужване, ограничаване на хроничното претоварване и по-ясни перспективи за служителите.

2 Подкрепа за цялостна реформа

Въпрос: Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт инициира разработването на предложения за цялостна реформа с участието на магистрати, административни ръководители и съдебни служители. Тя обхваща функциите, натовареността, структурите, щата, длъжностите, възнагражденията, подбора, оценяването, обучението и кариерното развитие. Бихте ли подкрепили тази инициатива като член на ВСС и каква роля следва да има Съветът в разработването и осъществяването на предложенията?

Отговор:

Да, бих подкрепила инициативата и бих предложила тя да бъде разгледана в компетентните комисии на ВСС. Първата стъпка трябва да бъде запознаване с вече подготвените материали на Сдружението, за да се използва извършената работа и да се изяснят въпросите, по които има съгласие или различни позиции.

ВСС следва да осигури достъп до необходимите обобщени данни, координация и публичен график. Всяко предложение трябва да съдържа проблема, правното основание, разходите, отговорния орган и очаквания ефект.

Компетентностите трябва да се спазват: класификаторите са в правомощията на съответните колегии, а правилниците за администрацията се приемат от Пленума по предложенията им. Като член на Съдийската колегия бих работила за съгласуваност с Прокурорската колегия, без да изземвам нейните правомощия.

3 Натовареност и щатна численост

Въпрос: Как следва да се определя необходимият брой съдебни служители? Подкрепяте ли единна методика, която отчита реалните функции, обема и сложността на работата, административното обслужване и степента на дигитализация, вместо да се основава единствено на броя на магистратите или делата?

Отговор:

Подкрепям единна методика с общи принципи и отделни модули според функциите. Броят на магистратите и делата може да бъде ориентир, но не измерва самостоятелно административния труд. Законът свързва числеността с натовареността.

Бих предложила да се отчитат деловодните операции, заседанията и продължителността им, призоваването, справките за граждани, архивът, обезличаването, финансовите и кадровите дейности, техническата поддръжка и задачите по информационната сигурност. Необходими са корекции за сложност, работа с уязвими лица, отсъствия и заместявания. Трябва да се сравняват утвърденият щат и реално наличният персонал.

Дигитализацията следва да се оценява по действително спестеното време. Сканирането, проверките и паралелното поддържане на носители могат временно да увеличат труда.

4 Организационни структури и обоснована оптимизация

Въпрос: Подкрепяте ли общи принципи и минимални стандарти за организационните структури, съобразени със спецификата на различните органи? Какви анализи и гаранции трябва да предхождат промените в щата, за да се избегнат механични съкращения, загуба на подготвени кадри и влошаване на работата?

Отговор:

Подкрепям общи минимални стандарти за качество, непрекъсваемост и ясно разпределение на отговорностите. Еднакви организационни схеми за всички органи обаче не биха отчели различията в обема, териториалното обслужване и специализираните функции.

Преди промяна в щата бих настоявала за функционален анализ: кои дейности се изпълняват, колко време изискват, къде има натрупване или дублиране и какво би се случило след промяната. Анализът трябва да включва тригодишна тенденция на работата, незаетите длъжности, заместванията,

предстоящите пенсионирания, нужните квалификации и ефекта върху сроковете и достъпа на гражданите.

Предложението следва да сравнява алтернативи - подобряване на процеса, обучение, техническа помощ, запълване на свободна длъжност или доброволна мобилност. Ще настоявам те да бъдат предварително обсъждани със засегнатите служители и техните представители.

Не бих подкрепила процентно съкращаване без доказана промяна на потребностите. При реално отпаднали функции са необходими индивидуална оценка за преквалификация или друга подходяща работа и спазване на трудовоправните гаранции. Не може да се обещае безусловно запазване на всяка длъжност, но може да се изисква всяка промяна да бъде обоснована.

5 Единен класификатор и длъжностни функции

Въпрос: Каква е позицията Ви относно единен класификатор на длъжностите в администрацията на съдилищата, прокуратурите и следствените органи, с общи длъжностни нива и съпоставими изисквания? Как да бъдат разграничени функциите и отговорностите, включително на специализираните експертни и технически длъжности?

Отговор:

Подкрепям единна функционална рамка с общи длъжностни семейства, нива на сложност и съпоставими изисквания за образование, опит и отговорност. Тя трябва да позволи съпоставка на реално еднакъв труд в различните органи и да запази специфичните им функции.

При действащото разпределение на компетентностите бих предложила първо съгласувано актуализиране на класификаторите на двете колегии. Ако се цели един общ акт, който променя законово установените правомощия, ще е необходима съответна законова промяна.

В рамката трябва да се разграничат управленски, правноаналитични, финансови, кадрови, деловодни, информационнотехнологични и технически функции. Длъжностите по киберсигурност и защита на информацията изискват собствени квалификационни профили. Те не следва да се смесват с обща техническа поддръжка, а функциите, за които специален закон изисква определени качества или независимост, трябва да останат ясно обособени.

Бих предложила всяка длъжностна характеристика да посочва основните задачи, границите на отговорността, отчетността и допустимото заместване.

Трайно изпълняваната по-сложна работа следва да доведе до преглед на длъжността и възнаграждението, а не до още добавяне на задачи.

6 Възнаграждения и задържане на кадри

Въпрос: Какъв механизъм за справедливо и предвидимо заплащане бихте предложили? Подкрепяте ли съпоставими възнаграждения при съпоставими функции и отговорности независимо от институционното ниво? Какви мерки бихте предприели за ниските стартови заплати и за привличането и задържането на квалифицирани служители?

Отговор:

Подкрепям съпоставимо възнаграждение при съпоставими функции, квалификация и отговорност. Самото място на органа в йерархията не трябва да бъде достатъчно обяснение за големи разлики. Различия могат да се обосновават с реална сложност, управленска отговорност, специализация и специфични изисквания.

Основната заплата трябва да е устойчива и предвидима. Допълнителното стимулиране следва да е мотивирано с проверими критерии. Приоритет бих дала на най-ниските начални нива и на длъжности, за които данните показват трайно текучество или неуспешни конкурси.

ВСС обявява на 10 февруари 2026 г. класификатор за съдилищата, в сила от 1 януари 2026 г., обезпечаващ 5% увеличение. Това е конкретна мярка, чийто ефект следва да се оцени по длъжности. Самото процентно увеличение не установява дали са преодолени разликите и трудностите при наемане.

Ще поискам анализ на началните заплати, свободните места, кандидатите и напускащите. При следващата бюджетна процедура ще предложа финансово разчетени варианти за подобрение. Автоматична индексация или промяна на законови ограничения трябва да се обсъжда като нормативно и бюджетно предложение. Не бих обещала размер без разчет.

7 Подбор мобилност и кариерно развитие

Въпрос: Какви промени бихте подкрепили в конкурсите и правилата за професионално развитие на съдебните служители? Как да се осигурят общи стандарти за подбор, прозрачни възможности за повишаване и доброволна мобилност между органите на съдебната власт при гарантиране на трудовите права?

Отговор:

Бих подкрепила предварително обявени критерии, практически задачи според длъжността, съпоставима оценка и подробни протоколи. За деловодни позиции следва да се проверяват точност, процесуални познания и работа със системите, а за експертни - съответните специализирани умения. Интервюто трябва да допълва доказаните знания, без да обезсилва резултатите чрез неясна субективна оценка.

Професионалното развитие трябва да включва ясно разграничени възможности за развитие в ранг, преминаване към по-сложни експертни задачи и заемане на ръководна длъжност. При конкуренция между служители за повишаване бих настоявала за вътрешно обявяване на възможността и мотивиран сравнителен подбор. Законът предвижда случаи без нов конкурс. Прозрачността следва да се подобри при съобразяване с тези изключения.

Доброволната мобилност трябва да се подпомага чрез обща информация за свободните места и ясно представени условия. Преместването следва да е на приложимото законово основание, с изискуемото съгласие и писмено уреждане на условията. Признаването на опит и ранг, отпуските и възнаграждението трябва да се изясняват предварително.

8 Атестиране и обучение

Въпрос: Подкрепяте ли единни правила и методика за атестиране на съдебните служители, основани на обективни критерии и реално изпълняваните функции? Как оценяването следва да отчита допълнително възложените задачи и да бъде свързано с обучението и професионалното развитие?

Отговор:

Да. Подкрепям общи критерии, адаптирани към отделните длъжности, и реална оценка на извършената работа. ВСС вече е обявил приемането на Правила за атестиране на съдебните служители на 19 януари 2023 г. Затова ще предложа преглед на съществуващите актове и прилагането им, включително съотношението с действащите правилници, вместо да се изхожда от липса на уредба.

Оценката трябва да обхваща качество и точност, спазване на сроковете, сложност на задачите, обслужване на гражданите и работа в екип. Броят обработени документи не е достатъчен сам по себе си. Недостигът на персонал, техническите сривове и възложените заместявания следва да бъдат отчитани, за да не се превръща организационен проблем в лична отрицателна оценка.

9 Съдебни администратори и помощници

Въпрос: Каква трябва да бъде ролята на съдебните администратори в професионалното управление на администрацията? Какви промени във функциите, статута и кариерното развитие на съдебните и прокурорските помощници считате за необходими?

Отговор:

Съдебният администратор следва да управлява професионално организацията на труда, човешките ресурси, бюджета и въвеждането на технологии, в рамките на компетентността си и под отговорността на административния ръководител. Бих предложила управленско обучение, ежегодни цели за обслужването и организацията на работата и отчет за изпълнението им.

За съдебните и прокурорските помощници подкрепям специализация, равномерно разпределение на задачите, наставничество и професионално развитие, съобразено с правноаналитичната им работа. Не следва да се използват трайно за несвойствени технически дейности, когато това обезсмисля квалификацията им. Техните функции са подпомагащи, решаването на делата и отговорността за актовете остават при магистратите.

Достъпът им до магистратска длъжност следва да остане при законовите изисквания и конкурсното начало.

10 Електронно правосъдие

Въпрос: Как трябва да се променят функциите и организацията на администрацията с развитието на електронното правосъдие? Как ще бъдат осигурени участието на служителите в разработването и тестването на системите, необходимото обучение и премахването на дублиращи се хартиени и електронни дейности?

Отговор:

В концепцията ми електронното правосъдие е средство за облекчаване на труда и достъпа до съд. Развитието му изисква преразглеждане на целия работен процес - кои данни се въвеждат, кой ги проверява, как се използват повторно и кои действия могат законосъобразно да отпаднат.

Ще предложа постоянен механизъм за участие на служители от реално работещите със системите звена - деловодства, съдебни секретари, архив, регистратури и ИТ специалисти.

Бих предложила списък на най-честите проблеми в ЕИСС и свързаните платформи, с приоритети, отговорници и срокове. Публичното отчитане трябва да показва напредъка, без да разкрива уязвимости или защитена информация. Обучението следва да предхожда внедряването и да има достъпни инструкции, тестова среда и техническа помощ.

11 Участие на служителите и професионалните организации

Въпрос: Какъв постоянен механизъм за диалог със съдебните служители и техните професионални организации бихте предложили? Как ще бъде гарантирано участието им преди приемането на решения, които засягат структурите, щата, заплащането, оценяването и условията на труд?

Отговор:

Бих предложила постоянен консултативен формат към компетентните комисии на ВСС, в който да участват САОСВ, други професионални и синдикални организации, както и представители на служители от различни органи и длъжности. Целта е редовен професионален диалог, без привилегировано представителство само на една организация.

12 Личен ангажимент и отчетност

Въпрос: Какъв конкретен ангажимент сте готови да поемете за развитието на съдебната администрация? Кои инициативи бихте предложили лично, в какви срокове и как ще отчитате изпълнението им пред съдебните служители?

Отговор:

Личният ми ангажимент е да поставя развитието на съдебната администрация сред проследимите приоритети на работата си и да внасям конкретни предложения, придружени с данни, правна обосновка и финансов разчет, когато е необходим. Ще мотивирам позициите и гласуванията си и ще посочвам открито причините за забавяне или неприемане на предложена мярка.

Ще инициирам срещи със САОСВ и останалите представителни организации, преглед на наличните разработки и предложение за работна група с публична програма. Ще поискам обобщени данни за свободни длъжности, текучество, замествания и технически затруднения.

Поемам ангажимент за собствената си активност, аргументираност и отчетност, за колективните решения ще търся подкрепа чрез доказателства и професионален диалог.

29.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение: Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ НА СДРУЖЕНИЕ ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ ЗА ПРАВОСЪДИЕ

От Цвета Валентинова Рангелова, кандидат за член на Висшия съдебен съвет – Съдийска колегия

По въпросите на Сдружение Обществен съвет за правосъдие с вх № 52 628 00 10 от 9 октомври 2026 г.

Уважаеми народни представители,

Уважаеми представители на Сдружението,

Споделям разбирането, че независимостта на съдебната власт трябва да бъде съчетана с ефективна отговорност за нарушения и злоупотреби. Отговорите ми са съобразени с представената концепция и се основават на предварителна проверка на действащата уредба и компетентността на ВСС. Част от въпросите се нуждаят от уточнение. Затова разграничавам вече съществуващите задължения, възможните промени и действията, които законът допуска за член на Съвета.

Въпрос: Съгласни ли сте, имайки предвид имунитета, даден на магистратите с чл. 132 от Конституцията на Република България, в Наказателния кодекс, към престъпленията от общ характер, да бъде създадена нова глава „Престъпления по служба, извършени от магистрати“?

Отговор:

Подкрепям ефективната наказателна отговорност при доказана умишлена злоупотреба, но не бих обосновала нова глава с твърдение за липса на такава отговорност сега. Член 132, ал. 1 от Конституцията установява функционален имунитет и изрично изключва от защитата умишлените престъпления от общ характер. В НК съществуват престъпления по служба, престъпления против правосъдието, подкуп и документни престъпления. Според конкретното деяние и

всички съставомерни признаци могат да бъдат относими например чл. 282, 288, 301–302 и 311 НК.

Нова глава в НК е юридически възможна като законодателна техника. Бих подкрепила обсъждането ѝ само след анализ на конкретни непокрити деяния, практиката и риска от дублиране на състави. Обикновен закон не може да премахне конституционния имунитет.

ВСС не приема и не изменя НК и няма собствено право на законодателна инициатива по чл. 87, ал. 1 от Конституцията. Като негов член бих работила за мотивирани становища и предложения до компетентните вносители при доказана необходимост, както и за своевременно изпращане на конкретни данни за престъпление на компетентните органи.

Въпрос: Съгласни ли сте в Наказателния кодекс да бъде определено за тежко престъпление от общ характер деянието, когато магистрат реши преписка или дело въз основа на неистини относно представените доказателства и позоваваните правни норми, записани от самия него в мотивите на постановения акт?

Отговор:

Не бих подкрепила предложението в тази обща формулировка. Преднамереното изопачаване на доказателства е недопустимо, но изразът „неистини относно доказателства и правни норми“ не определя достатъчно ясно изпълнителното деяние, формата на вината и разграничението от неправилно решение. Отговорността трябва да бъде предвидима и основана на доказано лично поведение.

Правният извод в един съдебен акт подлежи на проверка по съответния процесуален ред. Отмяната на акт или несъгласието на страна с мотивите не доказват сами по себе си престъпление. Действащото право вече допуска отговорност, когато са осъществени признаците на конкретен престъпен състав.

Определението „тежко престъпление“ има законово значение по чл. 93, т. 7 НК и е свързано с предвидената санкция. Ако се установи реална празнота, бих подкрепила експертно обсъждане на прецизен състав за умишлено извращаване на правосъдието, с ясни гаранции срещу използването му като натиск. Създаването му е въпрос за Народното събрание. ВСС може да участва със становище и да упражнява дисциплинарните си правомощия при законовите предпоставки, но не може да обявява актове за престъпни или да действа като допълнителна съдебна инстанция.

Въпрос: Известно ли Ви е, че постоянно, повече от 10 години, ВСС командирова на обучение в Регистратурата на Европейския съд по правата на човека съдии, които дават становища по допустимостта на жалбите, подадени от българи срещу България, и лишават българите от право на жалба в ЕСПЧ? Считате ли, че това е форма на корупция, имайки предвид, че те са служители на българската държава, срещу която са подадени жалбите? Ще работите ли тази практика да бъде прекратена?

Отговор:

Запозната съм с публично документираното участие на български магистрати в стажове в Регистратурата на ЕСПЧ. На сайта на ВСС са публикувани индивидуални отчети, включително за стаж през 2021–2022 г. Тези данни установяват съществуването на практиката, но не доказват сами по себе си всяка част от твърдението за непрекъснатостта, продължителността и последиците ѝ.

Не приемам твърдението, че стажантите лишават граждани от правото им на жалба. Необходимо е да се разграничи участието в правната подготовка на преписка от постановяването на съдебно решение. Регистратурата подпомага Съда, а по допустимостта решават предвидените в Конвенцията съдебни състави. ВСС не може да контролира или отменя актове на ЕСПЧ, нито да определя вътрешната работа на Регистратурата.

Въпрос: Посочете в кой български нормативен акт са посочени служебните задължения на магистратите? Ако в България няма нормативен акт, в който са посочени служебните задължения на магистратите, по какъв начин Законът за противодействие на корупцията противодейства на корупцията сред магистратите, след като обхваща само конкретно посочени престъпления по служба? Ще работите ли за приемане от НС на нормативен акт, в който да бъдат определени служебните задължения на магистратите, с цел при тяхното неизпълнение или злоупотреба с тях да носят дисциплинарна и наказателна отговорност?

Отговор:

Служебните задължения на магистратите са изрично посочени в Закона за съдебната власт, глава девета „Статут на съдиите, прокурорите и следователите“, раздел V „Права и задължения“, и конкретно в чл. 210–213.

Законът за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности е обнародван в ДВ, бр. 51 от 5 юни 2026 г. В чл. 1–3 се уреждат превенция, противодействие и конкретния наказателноправен обхват. Изброяването не се ограничава само до престъпления по служба — включва

например подкуп и други състави. Въпросите за специализираната разследваща компетентност са отделни от въпроса дали едно деяние въобще е престъпление.

Не бих обещала нов закон, който да създава вече съществуващи задължения. Бих работила за анализ на действителни противоречия и празноти и за по-ефективно прилагане на уредбата. ВСС може да подготвя становища, а приемането на закон е от компетентност на НС.

Въпрос: Знаете ли, че в Кодексите за етично поведение на българските магистрати (съдии, прокурори и следователи) не е заложен принципът Истинност и те нямат задължение да решават преписки и дела в съответствие с доказателствата и приложимите правни норми по тях? Считате ли, че това е нормално и ще работите ли за въвеждането му?

Отговор:

Не споделям извода, че отсъствието на самостоятелно заглавие „Истинност“ означава липса на задължение за решаване според фактите и закона. Това задължение съществува на законово равнище и не зависи от наименованието на етичен принцип.

Действат отделни кодекси за съдиите и за прокурорите и следователите. На 12 декември 2024 г. Пленумът на ВСС одобрява съответните текстове. В актуалния Кодекс за етично поведение на българските съдии принципът за безпристрастност изисква прилагане на закона според установените факти и обективния им анализ; т. 2.2 също свързва решаването с фактите и закона. Разделът за почтеност изрично изключва измамата и лъжата, включително при изпълнение на служебните задължения. Кодексът за прокурорите и следователите свързва безпристрастността с установяване на истината за фактите чрез обективен анализ на доказателствата. Точка 2.2 изисква решаване според фактите и закона.

Въпрос: Знаете ли, че съгласно чл. 308, ал. 3 ЗСВ дисциплинарно освобождаване на магистрат се налага само за системно неизпълнение или друго тежко нарушение на служебните задължения? След като няма нормативен акт, с който са определени служебните задължения на магистратите, считате ли, че ЗСВ прави магистратите недосегаеми и е неефективен по отношение гарантирането на честно и справедливо правораздаване в България? Ще работите ли за промяна на това?

Отговор:

Както посочих по въпрос 4, служебните задължения са нормативно уредени. Поради това изводът за юридическа недосегаемост не следва от закона. Съществуващата уредба не изключва реални проблеми при своевременността, последователността и мотивирането на дисциплинарната дейност. Тяхното

установяване изисква анализ на конкретни производства и съдебния контрол върху тях.

Моят ангажимент е да работя за предвидима практика, разглеждане на конкретните данни. При сигнал трябва да се изяснят фактите, нарушеното задължение, вината и последиците. При данни за престъпление материалите следва да бъдат изпратени на компетентния орган. Дисциплинарната процедура не трябва да се използва за пререшаване на дело или санкциониране на допустимо юридическо становище.

ВСС упражнява дисциплинарните си правомощия в установената по ЗСВ процедура.

29.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение: Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA

ДО

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

НА 52-ТО НС

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ НА „СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ АДВОКАТИ“

От адв. Цвета Валентинова Рангелова, кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представям отговорите си на въпросите, отправени от Българския институт за правни инициативи във връзка с кандидатурата ми за член на Висшия съдебен съвет - Съдийска колегия

А Независимост от политическата власт

Въпрос А1
Кандидатурата Ви е внесена от народни представители от определена парламентарна група. Ще оповестявате ли публично всяка среща с народни представители, членове на правителството и представители на политически партии, на която се обсъждат въпроси от компетентността на ВСС? Ще си правите ли отвод при кадрови и дисциплинарни решения, които засягат лица, с които сте в служебна, политическа или лична близост?

Отговор

Предложена съм за кандидат за СК на ВСС от квотата на НС с предложение на гражданско сдружение, което след това е припознато от народен представител, съгласно приетите Процедурни правила за условията и реда за отправяне на предложения и кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствени качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за СК и ПК на ВСС от 52 –то НС.

Ще обявявам своевременно обстоятелствата, които могат да породят съмнение в безпристрастността ми, и ще се отвеждам по законовите основания.

Отводът и мотивите следва да са проследими. Ще си правя отвод всякога, когато са налице основания за това.

Въпрос А2
Ще се ангажирате ли да не заемате политически и изборни длъжности и да не влизате в правителство в определен срок след края на мандата си? Какъв срок считате за необходим?

Отговор

Подкрепям обсъждане на общ законов период на ограничение за непосредствено преминаване от ВСС към партийни ръководни и политически назначаеми длъжности. Приемлив ми се струва срок от една година, след оценка за пропорционалност и съответствие с Конституцията. Ограниченията върху правото на участие в избори изискват особено внимателна преценка, анализ и широк дебат.

Въпрос А3
Ще гласувате ли с писмени мотиви при всеки избор на административен ръководител и при всяко дисциплинарно решение и ще публикувате ли особено мнение при несъгласие?

Отговор

Да. Ще излагам индивидуални съображения при избор на административен ръководител и при дисциплинарно решение и ще настоявам те да бъдат отразени в преписката и протокола. При несъгласие ще представям писмена позиция, а когато процедурата допуска това - особено мнение. Публикуването трябва да спазва ограниченията за дисциплинарните производства и защитените данни.

Мотивите трябва да обясняват сравнението между кандидатите или връзката между доказателствата, нарушението и санкцията. Самото позоваване на професионални и нравствени качества не е достатъчно обяснение защо един кандидат е предпочетен.

Въпрос А4
На заседанието на Комисията по правни въпроси на 2 октомври 2026 г. (протокол № 13) народни представители поставиха въпроса дали някой от кандидатите се споменава в материалите по случая с убития Мартин Божанов („Нотариуса“). Имали ли сте професионални или лични контакти с него или с лица от неговото обкръжение? Ще подкрепите ли ВСС да провери и да оповести в допустимия от закона обем всички данни за

нерегламентирано влияние върху назначенията и повишенията на магистрати?

Отговор

Не съм имала професионални или лични контакти с Мартин Божанов или с лица от неговото обкръжение.

Ще подкрепя проверка на всички достатъчно конкретни и проверими данни за нерегламентирано влияние върху назначенията и повишенията на магистрати. Ще настоявам за отводи, безпристрастен подбор на проверяващите, право на изслушване и мотивиран краен резултат. При данни за престъпление или друго нарушение материалите трябва да се изпратят на компетентния орган. Резултатът следва да бъде публичен в допустимия обем. ВСС не може да замени наказателното разследване или да обявява виновност.

Б Случайно разпределение съдебни състави и групи

Въпрос Б5

Според чл. 9, ал. 1 и 2 ЗСВ делата се разпределят на принципа на случайния подбор в рамките на колегиите или отделенията. Ще подкрепите ли задължение всеки съд и всяка прокуратура да публикува на интернет страницата си в срок от 7 дни всички документи, свързани с разпределенията, включително и тези, с които съдия или прокурор се изключва от разпределението, променя се процентът му на натоварване или дело се разпределя ръчно, заедно с мотивите на заповедта?

Отговор

Подкрепям седемдневен максимален срок за публикуване на общите правила и мотивираните организационни заповеди, като правилата по възможност трябва да са достъпни преди прилагането им. Публикуването следва да обхваща основанието за промяна на натоварването, изключване или ръчно насочване, без да разкрива диагнози и други ненужни лични данни. Всяко изключение трябва да оставя проверима следа. Прозрачността при разпределянето на делата/преписките е гаранция за справедлив и обективен процес/разследване.

Въпрос Б6

Кой според Вас следва да формира постоянните съдебни състави във въззивните и касационните съдилища: председателят на съда, общото събрание на съдиите или жребий? Ще подкрепите ли периодична ротация на съдиите в постоянните състави, както и публикуване на мотивите за

всяка промяна в тях? Има ли законово основание за формиране на постоянни съдебни състави? Наличието на постоянни състави не считате ли, че е възможно да се възприема от обществото като база за формиране на корупционна практика?

Отговор

Предпочитам общото събрание да обсъжда общите правила, а определянето на конкретните членове да се извършва чрез проверим електронен случаен подбор. Административният ръководител трябва да организира изпълнението при предварително известни условия. Разпределението на компетентностите изисква точна нормативна основа.

Постоянният състав сам по себе си не доказва корупция. Риск възниква при непрозрачно формиране и целеви промени за конкретно дело. Подкрепям мотивирана периодична ротация за бъдещи дела, съобразена със специализацията, числеността и неизменността на състава по започналите производства. Законодателството и вътрешните правила трябва да разграничават колегия, отделение, постоянен състав и състав по конкретно дело.

Въпрос Б7

Практиката за формиране на постоянни колективни съдебни състави, при която случайно се определя само докладчикът, правилна ли е според Вас? Законосъобразна ли е? Правилно ли е имената на останалите двама членове на състава да не се изписват в протокола за случайно разпределение и да не са известни на страните? Ще предприемете ли действия за преустановяването ѝ?

Отговор

Сегашната методика изрично урежда случайния подбор на докладчика. Следователно практиката не може да бъде обявена общо за незаконна единствено поради този факт. Подкрепям промяна към случаен подбор на всеки член при ясни правила и запазване на процесуалните гаранции.

Страните трябва своевременно да знаят пълния състав и основанията за всяка промяна в него. Ако протоколът за подбора съдържа само докладчика, трябва да има свързан документ за останалите членове и начина на определянето им. Неизвестният за страните състав затруднява упражняването на правото на отвод.

Въпрос Б8
Бихте ли работили срещу практиката при заседания на съдиите да не бъдат поставяни табелки с имената им?

Отговор

Да. Подкрепям видима идентификация на всеки член на състава с четливи табелки или подходящ електронен еквивалент. Съставът трябва да бъде ясно обявен и отразен в протокола. Това е лесно изпълнима организационна мярка с пряка полза за участниците и публичността.

Въпрос Б9
Бихте ли работили за поставяне на монитори и за страните в съдебните зали за следене съставянето на протокола?

Отговор

Да. В някои районни съдилища в района на окръжен съд – Благоевград има такива монитори, което значително улеснява страните в процеса по време на заседание.

Въпрос Б10
Когато член на колективен състав се отведе или отсъства, как следва да се определя съдията, който го замества? Ще подкрепите ли заместващият съдия да се определя чрез случаен подбор между всички съдии от колегията или отделението, а не със заповед на председателя?

Отговор

Подкрепям заместникът по правило да бъде определян с електронен случаен подбор между всички допустими съдии от съответната колегия или отделение, при отчитане на специализацията и законовите пречки. Заповедта на председателя трябва да документира основанието и резултата, а не да служи за свободен подбор на предпочетен съдия.

При спешност са необходими предварително оповестени дежурни правила. За всеки случай трябва да се съхраняват основание, време, кръг на допустимите съдии и резултат от подбора. При наказателните дела задължително се съобразяват специалните правила за неизменност на състава.

Въпрос Б11
Разпределението по групи дела и по коефициенти позволява чрез промяна на групите или на процента на натоварване да се предопредели кой съдия ще получи конкретно дело. Какъв още по-ефективен контрол би могъл да

бъде въведен от ВСС относно създаването и промяната на групите във всеки съд?

Отговор

Подкрепям всяка промяна на група, процент на участие или изключване да се мотивира, датира и съхранява в защитен от последваща незабележима промяна журнал.

Необходим е периодичен контрол чрез статистически анализ и проверки на извадки.

Въпрос Б12

Работна група от съдии във ВКС, създадена по решение на Съдийската колегия по протокол № 40 от 05.12.2023 г., установи в доклада си, че делата, прехвърлени чрез опцията „Ръчно разпределение“, и делата, разпределени по дежурство, изкривяват отчитането на натовареността, и посочи, че „не съществува сигурност, че и в бъдеще не биха възникнали подобни на описаните проблеми“. Ще подкрепите ли ежегоден независим одит на цялостната организация и системата за разпределение на делата с публичен подробен доклад?

Отговор

Да. Подкрепям ежегоден независим одит на организацията и информационната система, включително правата за достъп, промените на параметри, дежурствата, ръчното разпределение и повторните операции. ВСС сам е отчел създаването през декември 2023 г. на работна група от съдии от ВКС за проблемите при разпределението в ЕИСС.

Бих настоявала за публичен доклад с констатации, отговорни органи, мерки и срокове, както и за последващо проследяване на изпълнението. Техническите подробности, които биха позволили злоупотреба със системата, следва да се предоставят на оправомощените проверяващи в защитен режим.

Въпрос Б13

Ще подкрепите ли цялата информация за разпределение на всяко дело и по отношение на всеки съдия от състава, включително изключените съдии и причините за изключването, да бъде достъпна за страните и техните адвокати чрез Единния портал за електронно правосъдие?

Отговор

Да. Подкрепям в електронното дело да има пълна проследима история за определянето и промяната на всеки член на състава, включително допустимите участници, изключванията и относимите основания. На страните трябва да е

осигурен достъп до необходимото за проверка на законосъобразността, без да се разкриват ненужни чувствителни данни за други лица или защитени параметри на информационната сигурност.

Въпрос Б14

Чл. 30, ал. 5, т. 20 ЗСВ възлага на Съдийската колегия да приема правила за разпределение на делата само между съдиите, които разглеждат централизирано разпределяните заповедни дела по чл. 9, ал. 3 ЗСВ, с цел изравняване на общата им натовареност. Какви правила ще предложите за останалите дела във всички съдилища, за да се ограничат ръчното разпределение, изключенията от случайния подбор и липсата на случаен подбор на всеки член на колективния състав?

Отговор

Ще предложа преглед и актуализация на общата методика, единни основания за изключения, регистриране на всички промени, контрол на административния достъп и ясни правила за заместване. За въвеждане на задължителен случаен подбор на всеки член на състава и за ограничения, които надхвърлят делегираните правомощия, ще подкрепя необходимите законодателни предложения. ВСС може да изготвя становища и предложения, но не е самостоятелен носител на законодателна инициатива.

Въпрос Б15

Ще подкрепите ли публичност на правилата за разпределение на преписките в прокуратурите и отчитане статистически и публично на случаите на отнемане на преписка от наблюдаващия прокурор?

Отговор

Подкрепям публични общи правила, мотивирано документиране на всяка смяна на наблюдаващия прокурор и обобщена статистика за основанията и честотата на промените. Достъпът по конкретна преписка трябва да съобразява процесуалните права и тайната на разследването.

Като кандидат за Съдийската колегия няма да приписвам на тази колегия правомощията на Прокурорската колегия или на органите на прокуратурата. Ще защитавам принципа пред компетентните органи и при обсъждането на нормативни предложения.“

В Безпристрастност и права на страните

Въпрос В14

Ще подкрепите ли законодателна промяна, при която отказите по искания за отвод да се оспорват и разглеждат от друг съдия или състав, а не от съдията, чийто отвод се иска?

Отговор

Подкрепям обсъждане на законова възможност спорът по отказан отвод да бъде проверяван от различен, случайно определен съдия или състав. Необходима е оценка поотделно за гражданския, наказателния и административния процес, включително за връзката с обжалването на крайния акт.

Контролът трябва да бъде бърз и ефективен, без да създава възможност за неограничено блокиране чрез повтарящи се идентични искания.

Въпрос В15

Смятате ли за проблем масовите откази по искания за отвод и липсата на мотиви в тях? Ще предложите ли определенията, с които се отказва отвод, да се вписват в отделен раздел на Електронния публичен регистър на отводите заедно с исканията за отвод в обезличен вид?

Отговор

Немотивираният отказ препятства проверката за безпристрастност. Самият брой откази обаче не доказва незаконосъобразност. Необходимо е да се анализират основанията и съдържанието на актовете.

Подкрепям публикуване на обезличените актове и относимите искания в рамките на законосъобразно организиран достъп.

Въпрос В16

Какво е отношението Ви към това, че много съдилища не са осигурили работещи системи за звукозапис в съдебните зали? Ще подкрепите ли задължителен аудио и видеозапис на всички открити съдебни заседания с достъп на страните до записите?

Отговор

Подкрепям осигуряване на надежден звукозапис като общ стандарт за откритите заседания, при ясно уредени съхранение, достъп, защита и действия при технически отказ. За видеозаписа е необходима отделна оценка на необходимостта и пропорционалността, особено при деца, пострадали и защитени свидетели. Откритото заседание не означава неограничено публично

разпространяване на образите и изявленията на всички участници. Подкрепям достъп на страните по установен ред и конкретни законови изключения.

Въпрос В17
Как ще решите проблема с липсата на обособени стаи в съдилищата, в които колективните състави да обсъждат делата и да вземат решения по тях?

Отговор

Ще предложа преглед на сградната обезпеченост и на възможността във всеки съд да се осигури подходящо защитено помещение за съвещание. Приоритет ще имат местата, където липсата му създава непосредствен риск за тайната на съвещанието.

Въпрос В18
Как следва да реагира Съдийската колегия при системно забавяне на съдебните актове след обявяване на делото за решаване? Ще подкрепите ли публикуването на статистика за забавените актове по съдилища и по съдии?

Отговор

Бавното правораздаване е проблем на правосъдието по принцип.Трябва да се разграничават личното виновно неизпълнение от прекомерната натовареност, кадровия недостиг, сложността и техническите проблеми. При данни за дисциплинарно нарушение следва да се използва законовият ред. Посочването на брой забавени актове без общия обем работа, продължителността и причините може да създаде подвеждаща оценка. ВСС не може да разпорежда съдържанието на забавеното решение.

Въпрос В19
Сигналите на граждани и адвокати за етични нарушения на магистрати се разглеждат от комисиите по професионална етика. Ще подкрепите ли съставите, които разглеждат тези сигнали, да се определят чрез случаен подбор по отношение на всеки член от комисията, а подателят да получава мотивиран отговор в определен срок?

Отговор

Да. Подкрепям проверяващите членове да се определят случайно между допустимите лица, при задължителни отводи и разделяне на проверката от решаването, когато това е предвидено или може законосъобразно да се уреди. Ще предложа регистриране на сигнала, своевременно уведомяване за компетентния орган, проследяване и мотивиран отговор. Като организационна цел бих обсъдила произнасяне до 30 дни с еднократно мотивирано удължаване

за сложна проверка, доколкото приложимият закон не предвижда друг срок. Това е предложение, а не действащ общ срок.

Въпрос В20

Как ще гарантирате, че адвокатите упражняват защитата в откритите заседания без натиск и без санкции заради процесуалните си искания? Ще подкрепите ли ВСС да анализира практиката по налагане на глоби на адвокати, по използване на охраната за принудителното им извеждане от съдебните зали, по сигналите за дисциплинарни нарушения срещу тях, както и случаите на привличане на защитници като обвиняеми или свидетели заради дейността им по защита?

Отговор

ВСС може да анализира организационни проблеми, да проверява данни за неправомерен натиск и да сезира компетентните органи. Не може да отменя съдебни глоби или процесуални актове извън установения ред.

Въпрос В21

Как ще решите проблема с това, че в много от съдилищата не се публикуват всички съдебни актове, включително определенията по искания за отвод и по доказателствени искания?

Отговор

Чл. 64 ЗСВ урежда задължение за публикуване със законови ограничения. Публичният достъп трябва да се разграничава от достъпа на страните до собственото им дело.

За определенията по отводи и доказателствени искания е необходимо технически да се осигури публикуването или достъпът до съответната част от протокола, когато актът е постановен в заседание, при съобразяване на приложимите правила.

Въпрос В22

Чл. 175б, ал. 1, т. 13 ЗСВ задължава съдиите, прокурорите и следователите да декларират свързани лица само ако имат частен интерес към тяхната дейност. Затова страната по делото не може да провери дали съдията, прокурорът или друг член на състава е съпруг или роднина на адвоката на насрещната страна, на прокурора или на друг член на състава, макар това да е основание за отвод по чл. 22, ал. 1, т. 2 ГПК и чл. 29, ал. 1, т. 7 и 8 НПК. Ще подкрепите ли задължение съдиите, прокурорите и следователите да декларират пред ВСС кои от съпрузите им, лицата, с които живеят във фактическо съжителство, и родините им по права линия, по съребрена

линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен са съдии, прокурори, следователи, съдебни служители или адвокати, и в кой орган или адвокатска колегия работят? Ще подкрепите ли тези данни да се въведат в системата за случайно разпределение, така че делото да не може да бъде разпределено на съдия, чийто роднина е представител на страна или член на същия състав, а страните да получават информация за такава връзка по своето дело? Ще посочите ли още при изслушването дали Ваши роднини от кръга по чл. 35, ал. 1 ЗСВ работят в органите на съдебната власт или са адвокати?

Отговор

Подкрепям механизъм за установяване на професионално относими родствени връзки и предупреждение за законово основание за отвод. Допълнителното събиране и използване на данни за роднини изисква ясна правна основа, определен кръг лица, контрол на достъпа и възможност за корекция.

Когато връзката безусловно попада в законова забрана, системата може да предотвратява разпределянето след надеждна проверка на данните. Когато е необходима оценка на конкретни обстоятелства, тя трябва да подава сигнал за проверка и мотивирано произнасяне, без автоматично да замества съда. На страните следва да се съобщава относимото към тяхното дело обстоятелство, а не да се публикуват семейни досиета.

Г Публичност на съдиите и интернет страниците

Въпрос Г22

Към 3 октомври 2026 г. проверихме интернет страниците на 181 съдилища. Снимки на всички съдии публикуват само два от тях (Военния съд Пловдив и РС Червен бряг), двадесет показват само ръководството, а останалите не показват нито една снимка. Ще подкрепите ли решение всеки съд да публикува в раздел „Съдии“ името, длъжността, отделението и актуална снимка на всеки съдия?

Отговор

Подкрепям единен стандарт за актуална информация за съдиите - имена, длъжност, отделение и професионална роля. Не бих превръщала снимката в основен показател за прозрачност. По-съществени са достъпните правила за разпределение, известният състав, мотивираните актове и работещият достъп до делото.

Въпрос Г23

ВСС създаде Електронния публичен регистър на отводите по договор от 20.11.2020 г., но само 4 от 181 съдебни страници препращат към него, а шест съдилища са изоставили собствените си регистри. В регистъра не са публикувани актовете по отводите и в ЕПЕП по делата тези актове не са достъпни. Ще подкрепите ли всеки съд да публикува видима връзка към отводите си в регистъра, задължително да подава актовете, а Съдийската колегия да проверява пълнотата и срочността на вписванията в него?

Отговор

Да. Ще подкрепя видима връзка към ЕПРО от страницата на всеки съд, своевременно подаване на дължимите данни и проверка на пълнотата. Системата трябва да показва мотивите и резултата, включително при отказ за отвод, в съответствие с официалното си предназначение.

Въпрос Г24

Нито едно от 181 съдилища не публикува на страницата си едновременно състава на комисията по професионална етика и контакт за нея. Ще подкрепите ли задължение всеки съд да публикува състава, мандата и контакт за сигнали, а комисиите да публикуват становищата си в обезличен вид и годишна справка за броя на преписките, резултата и срока на проверката?

Отговор

Да. Подкрепям всеки съд да публикува състава, мандата, компетентността, реда за сезиране и служебен контакт на етичната комисия. Подателят трябва да може да установи кой разглежда сигнала му и на какъв етап е той.

Подкрепям годишни обобщени данни за получени и приключени преписки, срокове, резултати и препращане по компетентност. Становищата следва да се публикуват в допустимия обем и с ефективно обезличаване. Публикуването не трябва да превръща непроверен сигнал в публична присъда или да позволява лесно разпознаване чрез съчетаване на детайли.

Персонален въпрос 41 към Цвета Валентинова Рангелова

Въпрос 41.1

В декларацията по чл. 18 ЗСВ посочвате, че членувате в политическа партия, а в концепцията обещавате да работите независимо от партийни

интереси (с. 15). Кога ще прекратите членството си и ще се оттегляте ли при решения, по които партията Ви е заемала публична позиция?

Отговор

Политическата ми биография е публична и разбирам защо тя поставя въпроса за независимостта ми. Ако бъда избрана във ВСС, ще изпълня изцяло законовите изисквания за прекратяване на партийното членство и политическата дейност и ще удостоверя това с документи.

Поемам конкретни ангажименти - да не приемам партийни указания или предварителни ангажименти за кадрови решения, да оповестявам служебните си контакти по кадрови въпроси в допустимия от закона обем, да мотивирам позициите си чрез еднакви професионални критерии, да обявявам обстоятелствата, които могат да поставят под съмнение безпристрастността ми, и да се отвеждам, когато има основание.

Публично известните ми позиции винаги са били принципни и насочени към добро законодателство в интерес на обществото, прозрачност в работата на институциите, гарантиране на независимост на съдебната власт.

Ако бъда избрана, ще изпълня изцяло изискванията за несъвместимост, включително относно партийното членство, политическата дейност и упражняването на адвокатска професия, в предвидения от закона срок. Чл. 18 ЗСВ не допуска изборният член да упражнява свободна професия, да членува в политически партии или да извършва политическа дейност. Ще удостоверя извършените действия с относимите документи.

Независимостта ми ще може да се оценява по мотивите и гласуванията ми, обявените отводи, прозрачността на служебните контакти и периодичните отчети. Изборът от Народното събрание създава отговорност да изпълнявам закона и институционалните си задължения към съдебната власт. Изборът от Народното събрание не създава задължение за партийна лоялност при упражняването на правомощията във ВСС. Работата ми ще подлежи на оценка според решенията, мотивите и поведението ми, включително когато те не съвпадат с очакванията на политическата сила, от която съм била народен представител.

Въпрос 41.2

Предлагате външни кандидати да заемат длъжности в окръжните и административните съдилища само ако след конкурс за повишаване или

преместване длъжността остане незаета (с. 6). Как това се съчетава с достъпа на опитни адвокати до съдийската професия?

Отговор

Опитът в адвокатурата е ценен за съда. Не подкрепям затваряне на съдийската професия за адвокати, нито приемам, че професионалният път извън магистратурата означава по-ниска квалификация. Законът предвижда конкурси за първоначално назначаване, включително в окръжни и административни съдилища, при съответните изисквания за юридически стаж.

Предложението в концепцията ми за приоритет на конкурсите за повишаване и преместване цели предвидимо кариерно развитие и реално кадрово планиране. При длъжности в окръжните и административните съдилища възможността за развитие на действащи магистрати следва да се отчита преди обявяване на външен конкурс. Конкретното решение трябва да съответства на действащия ЗСВ и да бъде съпроводено с оценка на кадровите последици. Необходим е разумен баланс между първоначалното назначаване и професионалното развитие на действащите магистрати. Първоначалното назначаване следва по правило да бъде насочено към районното ниво, а заемането на длъжности в окръжните и административните съдилища от външни кандидати да се допуска, когато след проведен конкурс за повишаване или преместване длъжността е останала незаета.

Въпрос 41.3

За проверките във ВСС искате случаен подбор на проверяващия състав (с. 11). Ще подкрепите ли случаен подбор на всеки член на тричленните състави в съдилищата?

Отговор

Да, подкрепям въвеждането на проверим електронен случаен подбор за всеки член на колективния съдебен състав, включително при заместване, в рамките на съответната компетентност и специализация. Това е последователно с предложението ми за случаен подбор на проверяващите състави във ВСС.

Въпрос 41.4

Като партиен член през годините демонстрирахте, че не зачитате презумпцията за невиновност - как планирате да работите във ВСС при такава известност?

Отговор

Тъй като не се сочат конкретни примери от дейността ми като народен представител, а на следващо място следва да се посочи, че народният

представител в нито една от функциите си не разполага с възможност да зачита, или не презумпцията за невиновност, приемам, че въпросът е грешно зададен, или формулировката му произтича от неразбиране. Въпросът съдържа твърдение за мое поведение, без да посочва конкретно изказване, дата и контекст. Не мога да приема тази оценка за доказан факт.

Готова съм да отговоря по всяко конкретно посочено изказване и да го обсъдя по същество.

Въпрос 41.5

Дългогодишен адвокат сте и част от адвокатската номенклатура участвала в обвиняването на множество адвокати в дисциплинарни производства - с какво този Ви опит ще допринесе за пълноценната Ви работа във ВСС?

Отговор

Членството в избран орган на адвокатурата е законово уредена професионална отговорност. Изразът „адвокатска номенклатура“ не установява нарушение и не замества конкретни факти за начина, по който съм изпълнявала задълженията си.

Член съм на адвокатски съвет при АК – Благоевград. Като такава, имам задължение да работя по дисциплинарни проверки, възложени ми с решение на Съвета. След колективно решение на адвокатския съвет за внасяне на обвинение, съответният докладчик по преписката е и дисциплинарен обвинител в производството пред дисциплинарния съд. В качеството си на член на АС при АК – Благоевград съм била дисциплинарен обвинител в едно, единствено дисциплинарно производство, завършило с осъдително решение от страна на съда.

Ползата от този опит за ВСС е в познаването на необходимите гаранции: конкретен предмет на проверката, доказателствена основа, безпристрастен състав, право на обяснения и защита, съразмерност и контрол. Като адвокат познавам и отражението на съдебната организация върху гражданите и техните защитници. Ще използвам тази перспектива за ограничаване на формализма и за еднакъв стандарт към всички.

29.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение: Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА 52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ НА СЪЮЗА НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

от адв. Цвета Валентинова Рангелова - кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание

Относно: Писмо на Съюза на съдиите в България от 26 октомври 2026 г., вх. № 52-630-00-14 от 27 октомври 2026 г. на Народното събрание.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Представям отговорите си на поставените въпроси, съобразени с принципните положения и приоритетите в концепцията ми. Независимостта на магистратите е гаранция за правата на гражданите. Тя изисква едновременно защита срещу натиск и ефективно, еднакво прилагане на закона при данни за действителни нарушения.

1. За институционалната отговорност на ВСС

Въпрос

Считате ли, че представените публично данни за масови прокурорски проверки, тайно наблюдение и събиране на чувствителна информация за магистрати представляват достатъчно сериозно основание ВСС да предприеме активни действия за изследване на системните рискове за съдебната независимост?

Какви конкретни действия бихте предложили, ако бъдете избрани, и в какъв срок?

Отговор

Да. Представените данни са достатъчно сериозно основание за институционална реакция и проверка на системния риск. Не е необходимо предварително да е доказано престъпление, за да изпълни ВСС задължението си да защитава независимостта. Същевременно броят на проверките или отказите за образуване на досъдебно производство сам по себе си не доказва злоупотреба във всяка конкретна преписка. Тази позиция следва от чл. 117, ал. 2 от Конституцията и чл. 16, ал. 1 ЗСВ и съответства на концепцията ми за навременна, мотивирана и проследима реакция при данни за натиск.

Ще внеса предложение в Съдийската колегия за общите организационни въпроси, в Пленума за откриване на тематичен анализ: изслушване на авторите

на изследванията, определяне на предмет, период и показатели, отправяне на мотивирани искания до компетентните органи за допустимата информация, случаен подбор на проверяващ състав в рамките на законовите функции и задължителни отводи. Тези предложения бих направила срочно, но не мога еднолично да гарантирам решенията на колективния орган или приключването на чужди проверки.

2. За необходимостта от цялостна независима проверка

Въпрос

Бихте ли подкрепили ВСС да инициира, в рамките на законовите си правомощия, цялостен междуинституционален анализ на прокурорските проверки, оперативните разработки и използването на СРС спрямо магистрати, с участието на компетентните контролни институции?

Считате ли, че подобен анализ следва да установи не само формалната законосъобразност на отделните действия, но и основанията за тяхното предприемане, продължителността, резултатите и съдбата на събраната информация?

Отговор

Да, бих подкрепила такъв анализ. Той трябва да обхване цялата последователност - от първоначалния сигнал и възлагането на проверката до крайния акт и последващото съхраняване, използване или унищожаване на информацията. Независимостта му изисква проверяваните лица и структурите, чиито действия се оценяват, да не определят сами обхвата и крайните изводи.

Бих предложила участие по компетентност на Националното бюро за контрол на СРС, Инспектората към ВСС, прокуратурата и съответния надзорен орган по защита на личните данни. Координацията не създава нова обща компетентност: всеки участник трябва да извърши проверката, за която е оправомощен, и да предостави допустимите констатации. Националното бюро вече има правомощия за проверка на регистри, документи и съхраняване и унищожаване на информация по чл. 34е ЗСРС.

Проверката трябва да установи конкретния законов повод, данните към момента на решението, компетентността на органите, необходимостта и съразмерността, повторяемостта и продължителността на действията, резултата, получателите на информацията и основанията за нейното задържане. Не бих приела формално наличие на подпис и разрешение като достатъчен отговор на съмнение за използване на правомощие с чужда на закона цел. ВСС обаче не може да отменя прокурорски постановления или съдебни разрешения. Установените данни трябва да се насочат към съответния компетентен орган.

3. За прокурорските проверки като възможен механизъм за натиск

Въпрос

Каква е според Вас ролята на ВСС и неговите колегии, когато прокурорски проверки се образуват по повод постановени съдебни актове, продължават след отпадане на първоначалните основания или многократно се възобновяват по идентични твърдения?

Какви институционални гаранции бихте предложили срещу превръщането на правомощията на прокуратурата да извършва предварителни проверки по реда на чл. 145 ЗСВ в средство за въздействие върху независимото упражняване на правораздавателната дейност, без да се препятства законното разследване на престъпления?

Отговор

ВСС трябва да изследва дали чрез проверката се засяга независимото правораздаване, без да се превръща в инстанция по конкретната прокурорска преписка. Несъгласието със съдебен акт се разрешава чрез предвидения процесуален контрол.

Чл. 145, ал. 2 ЗСВ вече предвижда двумесечен срок за проверките по ал. 1, т. 2 и 3, възможност за еднократно удължаване с един месец и произнасяне на прокурора до един месец от получаване на материалите. Следователно първата необходима стъпка е да се провери спазването на действащите срокове и дали те се заобикалят чрез нови преписки по същите факти. Не всяка повторна проверка е недопустима. Бих предложила проследимост на свързаните преписки, писмено мотивиране на удължаването и повторното възлагане, контрол върху изискването на неотносима лична информация и анонимизирано периодично отчитане на сроковете и резултатите. За гаранции, бих предложила мотивирано становище за законодателни промени срещу прекомерно продължителни проверки.

4. За тайното наблюдение и последващия контрол

Въпрос

Считате ли за достатъчни действащите гаранции срещу злоупотреба със СРС спрямо магистрати, включително по отношение на оперативни разработки, които не водят до наказателни производства?

Бихте ли подкрепили въвеждането на допълнителни механизми за независим последващ контрол, включително върху необходимостта и

пропорционалността на наблюдението, съхраняването, достъпа и унищожаването на събраната информация?

Отговор

Не считам, че наличието на законова процедура само по себе си доказва достатъчност на гаранциите в практиката. Подкрепям допълнителен независим последващ контрол върху фактическите основания, необходимостта, съразмерността, продължаването и резултата от наблюдението. Проверката трябва да обхваща и случаите без образувано наказателно производство. Липсата на обвинение не прави първоначалното разрешение непременно незаконосъобразно, но изисква отговор какво е станало със събраните данни.

Необходима е оценка дали тези механизми работят независимо и ефективно. Бих подкрепила проверими регистри на достъпа, независими проверки на унищожаването, периодична преоценка на необходимостта от съхраняване и разширяване на последващото уведомяване и защитата, когато отпадне обоснованият риск за законната цел. Последните мерки следва да се уредят законодателно, доколкото действащият режим не ги осигурява.

5. За информацията като възможен инструмент за зависимост

Въпрос

Как оценявате риска чувствителна информация за магистрати, събрана чрез прокурорски проверки, оперативни разработки или СРС, да бъде съхранявана и използвана за цели, различни от тези, за които е била първоначално събрана?

Какви мерки бихте подкрепили за ограничаване на този риск и за гарантиране, че информацията няма да бъде използвана при кадрови решения, дисциплинарни производства, публични кампании или други форми на въздействие?

Отговор

Оценявам риска като съществен, особено когато не са проследими получателите, копията, сроковете и целите на достъпа. Дори без пряка заплаха знанието, че неопределен кръг лица разполагат с лични сведения, може да създаде зависимост. Това обосновава превенция, но не позволява да се приема без доказателства, че всеки съхраняван масив е незаконен.

Чл. 32 ЗСРС ограничава използването на резултатите до законовите цели за противодействие на престъпленията и защита на националната сигурност. Чл. 198, ал. 1 НПК изрично ограничава разрешаването на разгласяване на информация от СРС извън нейното предназначение. Режимите за личните данни, включително специалният режим за обработването им от компетентните органи за наказателноправни цели, изискват проверка на основанието, целта,

необходимостта и сигурността на обработването. Не следва механично да се прилага един и същ режим към всяка дейност на службите и съдилищата.

Бих подкрепила индивидуализиран достъп, регистриране на всяко предоставяне и копиране, периодични проверки на сроковете и ефективни последици при неправомерно разкриване. Необходимо е да се разграничат неизползваната информация, изготвените веществени доказателствени средства и информацията за националната сигурност. При липса на досъдебно производство трябва да бъде обосновано основанието за продължаващо съхраняване на вече изготвените ВДС.

При кадрово или дисциплинарно решение няма да приема слух, анонимна справка или непроверено изтичане като доказателство. Данните трябва да бъдат получени законосъобразно, относими към законовите критерии и проверими при гарантирано право на защита. Употреба на СРС не може да се заобикаля чрез преразказ на резултатите като неофициална кадрова информация.

6. За достъпа на ВСС до информация и ефективността на защитата

Въпрос

Как следва да действа ВСС, когато разполага с данни за възможен институционален натиск, но необходимата за проверката им информация се намира в прокуратурата, службите за сигурност или други държавни органи и не му се предоставя?

Бихте ли подкрепили законодателни или организационни промени, които да гарантират ефективно установяване на фактите от компетентен независим орган, при съблюдаване на защитата на класифицираната информация и тайната на разследването?

Отговор

ВСС не бива да приключва въпроса само с констатацията, че информация не е предоставена. Следва да конкретизира искането, правното основание, необходимия обем и целта, както и да поиска мотивирано посочване на пречката за предоставяне. Трябва да се разграничат липса на компетентност за пряк достъп, законово защитена тайна и необоснован отказ. Когато ВСС не може законосъобразно да получи първичните материали, бих предложила проверка от органа, който има съответния достъп, и предоставяне на мотивирано заключение или обобщени данни в допустимия обем. Където законът допуска обжалване на отказа, трябва да се използва съответният ред.

Бих подкрепила законова уредба на ясни срокове за отговор, мотивиране на ограниченията, защитен обмен и независима проверка на спорния отказ. ВСС няма законодателна инициатива по чл. 87, ал. 1 от Конституцията. Затова бих

предложила Съветът да приеме мотивирано становище и конкретни текстове и да ги изпрати на министъра на правосъдието и компетентната парламентарна комисия.

7. За защитата на конкретните магистрати

Въпрос

Какви практически действия следва да предприема ВСС при сигнал от съдия, прокурор или следовател за институционален натиск, включително чрез прокурорски проверки, заплахи, публично дискредитиране или неформално въздействие?

Бихте ли подкрепили създаването на постоянен, публично отчетен механизъм за своевременно разглеждане на такива сигнали, проследяване на предприетите действия и осигуряване на реална защита на засегнатия магистрат?

Отговор

Да. Постоянният механизъм за защита е изрично заложен в концепцията ми. Той трябва да допуска сезиране от магистрата и реакция по достатъчно конкретна публична информация, без цялата доказателствена тежест да се прехвърля върху застрашеното лице.

Бих предложила вътрешни правила с регистрация на сигнала и определено лице за контакт, незабавно сезиране на компетентните органи при заплаха за живота или здравето, разпределяне на проверката на случаен принцип и отвод на свързаните членове. За собствената проверка на ВСС бих предложила ориентировъчен срок до 30 дни с мотивирано продължаване и периодично уведомяване на подателя. Защитата включва изслушване в подходящ режим, съхраняване на предоставените доказателства по законния ред, съдействие за сезиране на компетентния орган и проверка дали последващи неблагоприятни кадрови действия са ответна реакция.

Крайният акт следва да посочва установеното, неустановеното, изпратените материали и последващите стъпки. Публичният регистър трябва да отчита движението и резултата в анонимизиран вид. Подателят и лицето, срещу което е сигналът, трябва да имат гаранции за безпристрастност, защита на данните и право на отговор.

8. За зависимостите при кадровите решения и почтеността на самия ВСС

Въпрос

Считате ли, че съществуването на неунищожени или неконтролирано съхранявани информационни масиви за магистрати създава риск от

нерегламентирано влияние върху назначения, повишения, избор на административни ръководители и дисциплинарни решения?

Какви гаранции бихте предложили за установяване и предотвратяване на такива зависимости, включително по отношение на самите членове на ВСС, при спазване на правата на засегнатите лица и законовите ограничения върху достъпа до информация?

Отговор

Да. Неконтролираното съхраняване и непредвидимото използване на подобна информация създават риск кадровото решение да се определя от уязвимостта на кандидата, вместо от неговите професионални и нравствени качества. Съществуването на законно съхранявана информация обаче не доказва само по себе си зависимост. Необходимо е да се провери кой има достъп, с каква цел и дали е упражнявано влияние.

Бих настоявала всяка отрицателна кадрова или дисциплинарна преценка да посочва проверими факти, законов критерий и доказателствен източник. Засегнатият трябва да може да оспори твърденията по съответния законов ред. Ако не може да се осигури необходимата защита на лицето, секретността не бива да се използва за обосноваване на необяснено неблагоприятно решение. Наличието на преписка не е установено нарушение, а публичната известност на обвинение не замества доказването.

За членовете на ВСС бих поддържала същия стандарт - своевременно деклариране на относимите обстоятелства, отвод при конфликт или основателно съмнение в безпристрастността, отразяване на отводите и публично мотивиране на гласуванията. При данни за заплаха, изнудване или укрита обвързаност - сезиране на компетентния орган и преценка на последиците по приложимия закон, без самопроверка от засегнатия член.

Не бих подкрепила създаване на централизирано неформално досие във ВСС или всеобщо проучване на магистратите от службите като условие за професионалното им развитие. Мерките трябва да ограничават зависимостите, а не да изграждат нов канал за тях. Гаранциите в концепцията ми са открити конкурси, сравнителни мотиви, проверима дисциплинарна практика и реален контрол на решенията.

9. За личната отговорност и конкретните ангажименти

Въпрос

Ако бъдете избрани за член на ВСС, кои три конкретни инициативи бихте предприели през първите шест месеца от мандата си за предотвратяване на

институционалния натиск върху магистрати и за подобряване на гаранциите срещу злоупотреба с прокурорски проверки, оперативни разработки и СРС?

Готови ли сте публично да отчитате предприетите от Вас действия и резултатите от тях?

Отговор

Ще внеса предложение за постоянен механизъм за защита от натиск с оценка на риска, срокове, случайно разпределение на проверката, отводи и публична отчетност. Ще настоявам да има обсъдени правила и публикувано решение за приемането им или мотиви за отказа. Това продължава приоритета от концепцията ми за преглед и промяна на механизма през първите сто дни.

Ще внеса предложение за координиран тематичен анализ на проверките и СРС спрямо магистрати, с конкретни въпроси до компетентните институции.

Ще изпратя на органите със законодателна инициатива законодателни мерки срещу използването на проверки и лична информация за зависимост-проследимост на повторните преписки и сроковете, контрол върху достъпа, копирането и унищожаването.

Да, готова съм на публично отчитане.

10. За селективното търсене на отговорност, институционалното покровителство и създаването на зависимости

Въпрос

Обсъжданите рискове от злоупотреба с прокурорски проверки, оперативни разработки и СРС имат и друго, не по-малко тревожно измерение. Възможно е в резултат на такива действия действително да бъдат установени данни за престъпления, корупционно поведение или тежки дисциплинарни нарушения на магистрати, но вместо да последва законосъобразно търсене на отговорност, събраната информация да бъде укрита, задържана или използвана за осигуряване на покровителство и поставяне на съответните лица в зависимост.

Какви действия бихте предприели като член на ВСС, ако бъдат установени данни, че информация за неправомерно поведение на магистрати е била съзнателно укривана или не е довела до надлежна институционална реакция, а вместо това е използвана за осигуряване на безнаказаност, кадрова протекция или упражняване на влияние?

Бихте ли настоявали да се установи не само евентуалната отговорност на засегнатите магистрати, но и отговорността на длъжностните лица, които са възпрепятствали разследването, прикрили са информацията или са допуснали използването ѝ като средство за зависимост?

Какви конкретни действия в рамките на компетентността на ВСС бихте подкрепили, за да се гарантира, че информацията за евентуални нарушения се проверява от компетентните органи, при спазване на законовите изисквания и правата на засегнатите лица, а не се превръща в инструмент за селективно правоприлагане и институционално покровителство?

Отговор

Да, бих настоявала да се проверят и двете направления - първоначалното неправомерно поведение и евентуалното укриване, покровителство или използване на информацията за влияние. Защитата на независимостта не може да служи за прикриване на действителна корупция, както и борбата с корупцията не може да оправдава избирателно преследване.

При конкретни данни бих предложила незабавното им изпращане на компетентния орган, заедно с искане за запазване по законния ред на относимите документи, носители, регистри на достъп и следи от предоставяне. Когато има съмнение за ангажираност на получателя на сигнала, трябва да се използват законовите правила за компетентност, отвод и специално разследване, ако са приложими. В рамките на съответната колегия бих настоявала за преценка на основанията за дисциплинарна отговорност при спазване на давностните срокове, компетентността и правото на защита. Като отделен член бих упражнила собствените си правомощия и бих потърсила необходимата подкрепа за действията, които законът допуска само по колективно предложение. При длъжностни лица извън дисциплинарната компетентност на ВСС материалите следва да се изпратят на техните компетентни органи. Отказът или липсата на реакция трябва да бъдат проследявани и отразявани в допустимия публичен обем.

Бих предложила проследим регистър на изпратените сигнали, периодична проверка на получените отговори, анализ на съпоставими случаи и мотивиране на разликите в кадровите и дисциплинарните решения. При данни, че член на ВСС е участвал в прикриването или влиянието, той трябва да бъде изключен чрез приложимите правила за отвод от проверката и решението, а относимите материали да се изпратят по компетентност.

Не бих подкрепила унищожаване на данни, които по закон трябва да бъдат запазени като доказателства за установявана злоупотреба. Съхраняването им трябва да бъде ограничено, документирано и под компетентен контрол, без по-нататъшна нерегламентирана употреба. Окончателният институционален отговор трябва да показва какво е установено, кой орган е сезиран и какъв е резултатът, без предварително обявяване на вина.

29.10.2026 г.

X Цвета Рангелова

Рангелова

С уважение, Signed by: TSVETA VALENTINOVA RANGELOVA